Ч. 16. Чернівцї, вівторок дня 21. сїчня (2. лютого) 1897 року. Рочник XIII.

БУКОВИНА

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по недїлях і сьвята х.

Редакция і адмінїстрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

До буковиньских Русинів.

В четвер, дня 4-го н. ст. марта має наш край вибрати собі двох послів до ради державної із пятої (загальної) куриї, а в середу, дня 10-го н. ст. марта вибере собі трох послів, заступників сельских громад до Відня.

Сї два днї дуже важні для буковиньских Русинів. Яких заступників собі виберуть, таких будуть мати, як собі постелять, так 6 лїт будуть спати.

Русини буковиньскі повинні мати у Відни після теперішної устави виборчої найменьше трох депутатів; се їм належить ся після всякого права, бо

1) із загальної (пятої) куриї, котра буде вибирати дня 4-го марта, повинен з повітів Вижницкого, Кіцманьского і Черновецкого вийти депутатом Русин,

2) заступником сельских громад, Вижницкого і Кіцманьского повіту, що вибирати муть свого депутата дня 10-го марта, повинен бути також Русин, а так само

3) заступником сельских громад Черновецкого, Серетского і Сторожинецкого повіту повинен бути Русин.

Крім того мали-б Русини буковиньскі повне право жадати, аби заступником буковиньского православного фонду релїґийного завсїгди що других 6 лїт був Русин.

Так! Се нам належить ся, але не все те, що нам належить ся, можна дістати; треба нам самим тото взяти, що нам належить ся, а тодї буде воно нашим; треба собі в тих повітах своїх руских депутатів вибрати, а тодї будем мати у Відни своїх руских заступників.

Ну-ж до працї, братя Русини, бо само воно не зробить ся! Дивіть ся, вороги не сплять, а шибають собою по всїх закутках, і вже тепер всїх сил докладають, аби **Ви** вибрали такого собі заступника, який **їм**, а не Вам буде добрий.

Гірка нужда і недоля обсїла наш нарід, сотки людий покидають свою рідну землю, аби за морем шукати лїпшої долї, податки і всякі иньші драчі тиснуть немилосердно наш руский нарід, дійшло вже не до витриманя, а хто тому винен? — Наші дотеперішні нездарні заступники у Відни, що лиш о себе уміли дбати, а нарід їм байдуже! Бо-ж прецїнь наш найяснїйший цїсар поликує депутатів народу до Відня, аби вони д о б р е дбали о нарід, але що-ж діє ся, як нарід вибере собі за депутатів людий нездарних, самолюбів, без серця, дбалих лише о свої справи? Кому з того виходить лихо? — Нашому народови! — А хто винен? Сам нарід, що таких людий вибирає собі на своїх заступників, людий котрих нїколи не видів, про котрих не переконав ся, щоб вони щось доброго уміли і хтїли зробити.

Тепер саме пора лихо поправити, і то крайна пора, як не хочемо попасти в таку нужду, з якої виходу не буде.

Але наш руский нарід ще темний, він не годен розуміти, де его добро, він непорадний, знає лиш, що єму біда, але хто єму брат, а хто собі рад, сего він дуже часто не годен розібрати. Тому то **вся відповідність за сяку чи таку долю нашого народу спадає на інтелїґенцию народну,** котрої сьвятим обовязком постояти кріпко за добру долю нашого руского народу.

То-ж до Вас відзиваєм ся, інтелїґентна руска громадо, до Вас, щирі патріоти, до Вас учителї, сьвященники, урядники рускі, до Вас осьвічені рускі хлїбороби! Ви щоденно і безпосередно стикаєте ся з нашим народом, ви маєте спосібність научити наш нарід, яка важна теперішна хвиля, що то є вибори, що то є рада державна, кого наш нарід повинен собі вибирати на заступника свого. Тепер, коли вже розписані вибори, можете сьміло скликати цїлу громаду на нараду в справах вибору — не потребуєте о тім осібно давати знати до староства! — там нехай громада установить, кого хоче собі вибрати на виборцїв; уважайте, аби всюди вибрано на виборцїв людий чесних, тверезих, не підкупних, людий, що годні оперти ся всяким підшептам ворогів наших. Скажіть людям, що в кождій громадї будуть, і то вже небавом, вибирати д в а р а з и виборцїв: перший раз до вибору посла з загальної куриї, і тодї мають в с ї громадяни, що скінчили 24-ий рік житя (чи платять який податок чи нї — все одно), і замешкалі в громадї від 6 місяцїв (хиба що стоять під кураталею судовою, або карані за злодійство, спроневірене і ошуканьство) право вибирати виборцїв; другий раз — до вибору посла з громад сїльских, і тодї мають лиш перші дві третинї всїх оподаткованих мешканцїв громади право вибирати виборцїв. Самі-ж старайте ся, аби я к н а й с к о р ш е завязати комітет повітовий — хто дасть початок до сего дїла — все одно, зберіть ся там разом, скличте відтак і виборцїв до повітового міста на нараду і там научайте, кому мають вони віддати свої голоси.

Виборцї будуть тепер г о л о с у в а т и на посла вже не устно а к а р т к а м и. На картї з урядовою печаткою, котру староство виставить виборцям разом з леґітимациєю, треба буде вписати докладно імя того, кого виборець хоче собі мати депутатом. Отже у всїх громадах мусить наша патріотична інтелїґенция добре припильнувати виборцїв, аби вписане було там імя того чоловіка, котрого після своєї найлїпшої совісти поручить руским виборцям наша „Руска Рада“ в Чернівцях.

Як на війнї так і при виборах м у с и т ь б у т и к о м е н д а і п о с л у х м е ж и н а р о д о м. Без того нам вибори не удадуть ся. Найвисшу коменду у нас при виборах завсїгди мало тов. „Руска Рада“ в Чернівцях. Вона, порозумівши ся з комітетами повітовими скаже Вам, Русини краяни, кого маєте вибирати на посла. Хто у нас межи Русинами виступить против поклику „Рускої Ради“, і буде голосувати на кого иньшого, той не варта, щоб звав ся Русином.

„Руска Рада“ докладає тепер усїх заходів, аби вибори послів відбували ся в добрім поро-

Листи до читателів.

(Ріжні клопоти руского редактора.)

I.

—Клопоти руского редактора? Ще чого не бувало! Ми маємо досить своїх клопотів — на що нам ще про чужі слухати! Видко, не має що писати, та свої клопоти розповідає в ґазетї! Не буду того читати і вже!

— Почекайте, ласкавий добродїю! Треба-ж часом дати виговорити ся і редакторови про его клопоти! Він же цїлий рік дбає о науку і розривку, пише про великих і малих людий, про важні і маловажні річи, а про себе мовчить. Позвольте єму раз поскаржити ся і на свої клопоти — може єму від того лекше стане. Звичайна річ: кождому чоловікови лекше, коли подїлить ся своєю журбою; так само оно й з редактором буває. А клопоти его повинні обходити і більше людий, не лиш длятого, що він сам громадянин і що дня працює над народними справами, але й длятого, що его клопоти найчастїйше походять з вини громади. А о таких лише клопотах я хочу говорити—і думаю, що они можуть бути цїкаві також для моїх читателів. Отже починаю.

Клопіт з ріжнородними читателями.

Взяв я собі колись-то спис передплатників *Буковини* і переглянув пильно, що за люди еї читають. Думаю собі: роздиви ся, хто читає ґазету, аби ти знав, *як* еї писати. Роздивляю ся і бачу: ріжні люди читають, такі ріжні, що я аж налякав ся. Чого налякав ся?

А от чого! *Буковину* передплачують найбільше народні учителї (особливо буковиньскі), сьвященики (особливо унїятскі, хоч є з двайцять і православних), далї трохи не всї рускі касина по містах Галичини, споре число буковиньских і галицких читалень руских (значить: селяньских), відтак кількадесять буковиньских господарів-рільників, по кільканайцять або по кілька ґімназияльних професорів, властителїв дібр і посесорів, старостів, нотарів, судиїв, почтових і податкових урядників, адвокатів, лїкарів, громадских секретарів, управителїв лїсів, дяків, побережників, кілька жандармів, кілька осіб з войскового стану, і ще спора купка людий, про котрих не знаю, хто они. Всї они Русини. Кромі них передплачує *Буковину* ще кілька Поляків (між ними три ґрафи-полїтики) і кілька знаних на Буковинї Волохів.

Коли я роздивив ся у тім списї передплатників, то справдї мусів налякати ся. Подумайте собі: сьвященик і дяк, адвокат і писар громадский, староста і жандарм, професор ґімназияльний і народний, член касина в більшім містї н. пр. у Львові) і член читальнї (н. пр. в Раранчу), властитель дібр і звичайний середний буковиньский господар — як ту для таких ріжнородних людий писати, аби для всїх ґазета була і цїкава і зрозуміла?! Та се такий клопіт, щой голова, як бочка велика, на се ради не найде! Що в ґазетї зрозуміле сьвященикови, то може бути зовсїм неясне его дякови; над чим учитель не потребує анї хвилинки думати, бо відразу все розуміє, над тим мусить собі ломити голову рільник-селянин, бо не має до того відповідного підготовленя; що обходить полїтика, то не конче мусить обходити читателя з Брідка або Вижницї; що Буковинець дуже добре знає, то може бути нечуваною новиною для Русина з Перемишля — і т. д. і т. д. Як же ту писати, аби мене всї розуміли і знали, чого я хочу, чого людий хвалю або чіпаю ся, чому одно раджу, а друге відраджую і т. п. Напишу я по вченому, не зрозуміють мене члени читалень, селяни; напишу не по вченому, а так по просту, скажуть сьвященики і учителї: „Що він собі гадає? Пише зовсїм по мужицки, так як би ми не розуміли і по вченому!“ I ломи собі голову над тим, як всїм догодити, як писати, аби то було по вченому і по невченому! Скажіть самі, чи то не клопіт? Такий клопіт, якого нїхто не має, тілько руский редактор, та ще на Буковинї.

Бо то, бачите, біда в тім: по других краях є стілько більше-менше одностайної інтелїґенциї і осьвічених селян, що там можна видавати окрему ґазету для таких, що покінчили унїверситет, а окрему для народних учителів, а знов окрему для селян і т. д. і т. д. I кожда з тих ґазет найде собі читателів, бо має до кого відозвати ся, має в кім вибирати. Навіть галицкі Русини мають вже настілько інтелїґенциї і розумних селян, що можуть видавати кілька окремих ґазет, як до чиєї науки, иньші для інтелїґенциї а иньші для селян. Хоть і там не назбирало ся ще тілько Русинів, цїкавих н. пр. на лїтературну

зміну з иньшими мешканцями нашого краю, докладае заходів аби руский нарід мав як тілько можна найбільше і найліпших заступників своїх у Відни. Коли-б тоті щирі заходи „Рускої Ради“ не довели до доброго кінця, тоді, братя Русини, будьте готові до боротьби виборчої; длятого вже тепер приготовляйте ся добре до тої боротьби!

Тої боротьби не сміє нїхто лякати ся, бо нема чого — і волос нїкому за се з голови не спаде, за се ручимо! — нїхто не сміє від неї відтягати ся; всї наші інтелїґентні люди повинні памятати, що тепер в їх руках спочивае доля нашого народу. А коли є чого рускій інтелїґенциї лякати ся, то лиш того одного, щоб колись власні еї дїти не прокляли в гробі костий еї за те, що вона запропастила долю руского народу!

То-ж беріть ся як найскорше до працї, братя краяни: в кождім селї, в кождім повітї нехай закипить жива праця! А про всю Вашу роботу, про всї перешкоди в роботї, і про Ваші успіхи давайте зараз знати до „Рускої Ради“ (на адресу голови товариства).

Коли так всї зробимо те, що до нас належить, коли нїхто з нас не опустить свого місця в рядї борців, на котрім поставила его доля, то ми жадного ворога не боїмо ся, нам нїхто не страшний! Наш нарід руский мав спосібність пізнати і вже Богу дякувати, пізнае, хто єму щиро добра бажає, хто готов за него душу свою положити. Таких людий треба Русинам вислати до Відня на своїх заступників!

Від тов. „Руска Рада“ в Чернівцях. Др. Стеф. Смаль Стоцкий, голова.

Допись „Буковини“.

Станїслав, дня 30-го сїчня 1897.

Загальні збори тов. „Руска Бесїда“ в Станїславові відбули ся в суботу дня 23. сїчня с. р. Відчитано протокол з послїдних загальних зборів, відтак після вдоволяючого справозданя секретаря і господаря, бо із справоздань тих вийшло, що Бесїда розвивае ся гаразд, висказано подяку уступаючому видїлови а передовсїм проф. Прокопови Мостовичеви за его ревність і точність у веденю справ господарских. З річних рахунків вийшло, що Бесїда в минувшім роцї сплатила до 80 злр. давних довгів і перенесла в доходах на рік слїдуючий злр. 17. Всїх членів є над 75; з тих однак в загальних зборах брали участь за запросинами лиш такі, що платять вкладки точно, а тих є 55. Тамтогорічний видїл виходив з засади, що неплатячі точно члени не приносять тов. богато хісна і тому не просив їх на збори. До нового видїлу вибрано акламациею: Головою: п. Теодора Стахевича, а дальше пп. Гаврилова, о. Порайка, Масляка, Шахновича, Мороза, Парахоняка, Струтиньского і Скоробогатого.

О. Микецей, що так славно списав ся на похоронах підурядника зелїзничого в Станїславові, ще зістае на своїй посадї сотрудника катедрального. Мав дістати навіть консисторску грамоту похвальну за тактовне поведене! Се виходить на анекдоту о тім професорі, що тому лихим ученникам давав добрі кляси, бо сам не мав глуздів.

Про жидівску господарку в містї і про результат клясифікациї за перший піврік, особливо клясифікациї молодежи рускої другим разом. Поки що доносимо, що кандидатом на посла з V-ої куриї з Станїславова ставлять тутешні міщани директора банку міщаньского п. Станїслава Горошкевича. Кандидатом социялістів є п. Обірек, зецер львівский, а руского кандидата дасть Біг. Ото-ж в тій, як у всякій справі, робимо пиняво і лїниво а потім в рубрику наших здобутків полїтичних пишемо шумно: моральна побіда по нашій сторонї!

Комітет сполучених товариств Народної і Рускої Ради вже по троха рухае ся і через своїх відпоручників на Станїслав (г. пос. Гурик) дае познаки житя, а зрештою тихо. Місто має вибрати послом з куриї міст мінїстра Білїньского, то-ж не має журы нї клопоту. Нашим клапоухим бекешникам снять ся тепер довгі цифри можливої виграної, бо в четвер чи в середу, відбуде ся тягнене станїславівских льосів.

НОВИНКИ.

Чернївцї, дня 1-го лютого 1897.

Лїсту виборців з куриї більших посїлостий для Буковини оголосила урядова „Czernowitzer Zeitung“. Всїх дїдичів-виборців є 148, а зміж них 51 дїдичів Волохів, 48 Вірмен і Поляків; 47 Нїмців (між ними 31 нїмецких жидів) і два Русини (Куличковский і Бзовий).

Ювилей трийцятьлїтної дїяльности на поли музики капельмайстра 41. полку піхоти Віктора Костелецкого почтив офіцирский черновецкий корпус в касинї військовим спільним пиром в недїлю дня 31-го сїчня. — Члени військової капелї піднесли ювилятови хороший, срібний, лавровий вінець.

Води для Чернівців достарчало до тепер тілько одно богате жерело в Роґізнї. Але мимо богацтва того жерела показало ся за мало води. Длятого зарядив будівничий уряд верченя в околици Роґізни і трафивши всюда на воду, задумує будувати другу велику керницю.

„Бук. Вѣдомости“ рушили дотепом, як здохле теля хвостом: Др. Стоцкий і Піґуляк нїби-то розпускають вість, що коли не вибере їх нарід, то виберуть їх баґнети. „Здає ся однакож, каже, що істнуючі закони ще правосильні, а для хороших очий Стоцкого-Піґуляка ледво схоче Австрия посьвящати свої баґнети“. Чи може бути більша нїсенїтниця, як така тупа писанина?

Жінки здобувають чимраз більше галузий промислу і науки. Як звіщають берлиньскі дневники — тамошне мінїстерство, на дотичне подане вкешої школи господарства, розпорядило, що на будуще женщини будуть могли за дозволом ректора ходити на науки до тої школи.

Виставу образів в черновецкім промисловім музею звидїло над 12000 людий. Кілька образів найшло купців. Вистава закінчить ся з завтрішним днем.

Відчить о Вірменії в сали ратушевій буде мати дня 7-го лютого Стефан Фолерт. Прелеґент занимає ся збиранем складок для нещасливих Вірмен під турецким панованем. Однак ті складки пливуть дуже скупо і власне цїлию відчиту есть, заінтересувати тою справою ширші круги публики.

Живцем спалені. З Мараморошского Сиґота на Угорщинї доносять о страшній пригодї. Командант тамошного 85-го полку піхоти устроїв для вояків зимівку. Зимівку будує ся так, що викопує ся глубокий округлий діл, вистелює ся соломою, прикривае полотняним дахом і вставляє ся до середини зелїзну печ. Отже не знати з якої причини, чи вуголь випав з печи, чи може завинила неосторожність котрого вояка, досить що в ночи займила ся солома. Вояки в горючих одежах і з попаленим волосєм на голові вибігали з зимівки, однако кількох, кажуть що аж сім, згоріло живцем.

Жіночі збори в справі петициї о заложене жіночої ґімназиї скликав комітет у Львові на день 1-го лютого. До комітету входять Русинки

ґазету, щоби могли підтримати таку *Зорю*. До полїтики вже богато там цікавих, а до лїтератури ще мало.

А що-ж казати про Буковину, про буковиньских Русинів? Одні виховували ся в таких школах, що й не чули руского слова; других учив такий учитель рускої мови, що сам нїчого не знав; молодші знов уже знають дещо і з рускої історії і лїтератури, знають без похибки писати по руски. Є старі, що виховували ся не тілько в школї, але й дома по нїмецки; є молоді, що вже мати і батько говорили з ними лише по руски. Дуже а дуже ріжнородні люди що-до свого вихованя і осьвіти.

Прийде нераз до редакциї Русин-учитель ще з давної школи. Він з-часта закидає по нїмецки, не може сего і того виповісти по руски, але видко, що серце в него руске, він тїшить ся тим, що нарід руский підносить ся і я вже певний, що для Русинів вже не пропаде. Але розмавляю я з ним о сїм і тім і бачу: сердешний чоловік — та що з того, коли він одної і другої статї з моєї ґазети певно не зрозумів, бо сам свого власного народу не знає, про Русинів за границями Буковини довгі лїта не чував, рускої історії не вчив ся, руских повістий не читав, — щось троха лише похапав ту і там тай тілько всього. Так і видко зараз, що хоч би рад, а дїтий своїх по руски не виховає, бо навіть не знає, як собі поступити, аби дитина нїколи в сьвітї не знїмчила ся анї зволощила ся, тілько зістала до смерти рускою. Тай я собі думаю: треба таких Русинів ще довго учити, коли Русин є добрим Русином, а коли тілько звичайним хлїбоїдом...

А прийде знов часом молодший учитель; розмавляю з ним довше і бачу, що з него вже далеко лїпший Русин. Єму вже не треба богато говорити, як і що: і се читав і се знає і о тім чув і то собі запамятав — то вже що інакше, для такого не треба довго розписувати ся, він уже знає, що й до чого.

Ба, але коли має ся оттаких ріжнородних читателїв, від дуже учених почавши а на селянах, що ледви букви складають до купи, скінчивши, — то справдї дуже а дуже трудно писати для всїх однаково зрозуміло і однаково цїкаво. Як же в тім випадку робить ся? Розуміє ся, редактор мусить уважати передовсїм на більшість своїх читателїв. Є они більше-менче інтелїґентні, то треба так і писати, аби они розуміли; а иньші читателї нехай уже не гнївають ся, они мусять зі своєю долею погодити ся і коли ґазета для них в дечім не зрозуміла, то повинні доконче підовчити ся, аби розуміли. Не сьвяті горшки лїплять — всього можна навчити ся. Врештї так зле не є, бо в ґазетї, видаваній для інтелїґенциї, найде і селянин неодно зрозуміле для себе, і то не лиш самі новинки. Нераз справдї треба чудувати ся, як селяни знаменито розуміють і трудні статї. Знаю селян, що — можна сказати — передстудіювали н. пр. статї з „Буковини“ про катастер і дуже добре їх зрозуміли. А повісти, особливо такі, що в них богато фантазиї і ріжних цїкавих подій, читають і розуміють не згірше інтелїґентних. А ще й як тверезо судять, як найлїпші критики! Але все таки є річи в ґазетї для них не зрозумілі — і так ґазета не приносить для них користи такої, як би повинна. Знов же за мало ще на Буковинї сьвідомих руских селян, аби для них оплатило ся видавати окрему ґазету бодай раз на тиждень. До того треба найменьше 500 передплатників, а тих на Буковинї ледви чи призбирав би. Добриради Данилевича мають і доси більше передплатників в Галичинї, як на Буковинї, бідолашний безграмотний *Селянинъ* не даром постарав ся о дебіт до Росиї, бо самі буковиньскі селяни не підтримали би его...

Але вертаючи до свого гіркого клопоту, я мушу перед цїлою Русию не лише скаржити ся на него, але ще й порадити ся, як его позбути ся. Фактом є, що на Буковинї, — як то наші буковиньскі провідники Русинів собі добре вирахували, — ще нема навіть 500 таких Русинів, котрі мали би хоч таке образоване, яке виносить ся з учительської семинариї, а до того й були всї менше-більше однаково по руски виховані. Правда, і Волохи під тим взглядом не дуже богатші, але що нас то обходить, що чужа хата не метена, аби в нашій було чисто! Отже треба нам о себе дбати!

Коли наша руска інтелїґенция на Буковинї така ріжнородна що-до своєї осьвіти, то треба старати ся, аби перше та осьвіта у всїх вирівнала ся, аби менше вчені здогонили наукою більше учених, а потім разом поступали наперед. Інакше загальний поступ дуже трудний. Виходить з того таке, що навіть ті, що вже нераз і других учать, мусять самі також учити ся. А як учити ся, о тім на другий раз.

Осип Маковей

пп. Барвіньска, Бережницка, Грушевска і Шухевичева.

В соймі галицкім вніс дня 30-го січня п. Заячківский таку інтерпеляцію: „Хотяй заведено руский язик викладовий в академічній ґімназиї у Львові від 20 літ, в II-ій ґімназиї в Перемишли від 10 літ, а в паралельних клясах ґімназиї коломийскої від 5 літ, — мимо того многі предмети в тих ґімназиях з руским викладовим язиком викладає ся без друкованих підручників, а се очевидно спиняє і баламутить науку. Надто для руских паралельних 6 кляс ґімназияльних в Коломиї не постарано ся о відповідне умïщене їх — через що кляси ті містять ся в нужденних, вогких, смердячих покоях, яких ґімназия в Коломиї перед отворенєм руских паралельок уживати не могла. Сеє спонукує, що або вікна в клясах серед зими в часї науки треба відчиняти, або молодїж виставляє ся на тяжкі хороби. З тої причини запитуємо: чи і коли вис. правительство постарає ся о учебники для всїх кляс в руских ґімназиях і чи, та коли будуть рускі, паралельні кляси в Коломиї належито умїщені?" Вже то таке наше щастє, що як вже що зроблять для нас, то так пообсмикують зі всїх сторін, що потому тілько чистий клопіт з тим.

Памятник коням, що погибли в послїдній хіньско-японьскій війнї, ставлять Японцї офіцияльно в столици, в парку при храмі Ясукуні-Сіндша. На чотирох великих камінних плитах, положених одна на другій, кожда 5 метрів ширини і довготи, здвигає ся зелїзна кольонна 4 метри висока а $1^1/_3$ метра довготи і ширини і на тій кольоннї стравить ся кінь з міди високий около 2 метри. Той памятник коням — як міркують собі Японцї — додасть більшої поваги коневи і причинить ся до розвою хову коний в Японї.

З міского театру. Новостию дня є оперета „Чудесний хлопець" (Wunderknabe). Фабула проста і займаюча: Спритний імпресаріо перебирає свою 18-лїтну доньку в хлопяче убране і концертує з ним, яко з 15-лїтним „чудесним хлопцем". Мимо перебраня залюбляє ся в тім віртуозї один ґраф і по всяких перепонах і непорозуміннях дістає еї вкінци за жінку. Хороша музика і добра обсада удержать сю оперету довго на репертуарі. Дирекция робить величезні приготованя до вистави Льоенґріна. — Надто подає надію гостинних виступів славної віденьскої героїнї бурґтеатру Аделї Зандрок і знаменитого актора фолькстеатру віденьского Тевеле.

Дрібні вісти. В пятій куриї у Відни стверджено урядово 260.000 виборців, але через рекламациї ще зросте те число. — В Печенїжинї запалило ся в резервоарі 450 бочок нафти вартости 25.000 злр. і випалила ся до дна. Шкода обезпечена. — Марнотратного Петра Онуфрейчука з Ревної піддав суд під кураторію Павла Оленійчука. — Міністерство заказало ліпити карточки на хлїбі, а замість того має бути витиснена монограма пекарнї і цїна хлїба. — Нову прикмету Рентґеньских промінів дійшли лїкарі у Відни. Виставлена на їх вплив людска шкіра тратить за якийсь час свій поріст. — 10.000 корон нагороди приректа „Wiener Mode" тому, хто пришле на розписаний конкурс найлїпші приписи нових і дешевих потрав. — Іван Малка в Чорнавцї дістав ся при роботї під підрізаного дуба і згинув від удару галузи. — Дротики до електричних лямпів виробляє один французкий технік, котрий не хоче приняти жадного співробітника для того, щоби не зрадив таємницї виробу. Один кільоґрам таких дротиків коштує 40.000—60.000 франків!

Складки. На *Народний Дім* в Чернівцях зложили дальше: учит. з Бабина Ів. Циганюк 1 зр., парох з Брідка о. Мел. Галїп 5 зр., учит. з Василева Мих. Кракалїя 1 зр. — разом доси **75 зр. 22 кр.** — На *друкарню* зложили: о. Мел. Галїп 5 зр., нотар з Винник п. Волод. Левіцкий 5 зр. — разом доси **11 зр. 50 кр.**

---

8)

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Сторожівна.

(Дальше.)

7.

Пристанки 13-го листопада.

Я ще не розказала тобі, яку я мала переправу з мамою. А то було так: Мама щось як би перечували, що зі мною стало ся. Що йно вернули ми з церкви до дому, а они питають:

— А щож, як тобі наука подобала ся?

Що я їм скажу? гадаю: я ще не розміркувала, як до них приступити з дїлом. Кажу:

— Такої науки я ще не чувала, аби таке де в сьвітї було.

А они знов питають: — А ті дївчата, що?

Глянула я на маму, а они під вікном стояли, коло лавки, і хустку з голови розвязували. А такі, як би гнївні чогось, або сумні. Га, що буде, то буде, думаю собі, тай бух їм до ніг!

— Мамуньцю кохані, прошу ся, пустїть мене до тих служебниць! — І хотїла їх в обі ноги поцїлувати. А они так і захитали ся і туж присїли, зсунули ся на лавку. А дальше як заридають на всю хату, аж я настрашила ся. Піднесла очи.

— Та що вам, мамко? — питаю. А они хлип, хлип, не добудуть слова з себе. А дальше зняли руки над головою, як заголосять:

— Ото й догадала ся я! — Ой сьвітоньку ґіренький! Ой ой, темна ніченько! Так плачуть! Зачала я їх цїлувати по ногах, в колїна, прошу, що їм таке, нїчо не помагає. Заводять на всю хату.

— Невісточку-м мала — і загнала бідненьку до гробу; а Оленочку вороги вбили; а остатню, і ту Господь живцем відбирає.

— Та, мамуньцю, цитьте, — кажу — та я ще не йду! А они таки своє: — Ой я знала, що та наука — остра бритва для неї! А на що-ж я лишу ся? Хто менї води подасть на старість?

Ледви втихомирила я їх, що перестали голосити. Добре, що ще тато не надійшли.

— Та-ж я не йду, мамуньцю, — повідаю. — Менї тілько така гадка прийшла.

А они мене підняли з землї, тай так щире притиснули до себе, як малу дитину. І зачали мене цїлувати в очи, в уста, та примовляють, а знов крізь сльози:

— А я тебе викохала як квіточку в городї. На все село нема другої. А ти мене кидати хочеш?

— Та вже нї, мамо, кажу, тілько не плачте. От тата що й но не видно.

Встали они, зачали розбирати ся, а я пішла до хатчини, також розбираю ся. От, гадаю, наробила собі зараз на початок. Аж чую, по хвилї ввійшли тато. Я вийшла, а они щось такі веселі, як рідко. А мама вже стихли, та кутають ся коло обіду. От і тато кажуть:

— А то нинї така наука була, гей, гей, що то в сьвітї не діє ся!

Я й злякала ся. От буде знов біда. Але нї; виджу: тато собі хвалять науку.

— А ти, Юзька, як тобі наука? — до мене повідають.

— Та нїчо — кажу — красна була.

— Що красна — кажуть голосно тато. — Я се без тебе знаю. А ти би не хотїла бути такою служебницею?

А мама так і скрикнули: — От, що дурній голові по розуми! Служи сам як хочеш. А тепер сїдай до борщу, бо вистигне. А дївки не зачіпай!

— А що не чіпай, кажуть тато. Гадаєш, що я би не служив? А бігме, як би не був з тобою оженив ся а був молодий, то хто знає, чи бим не пішов, так як казав місіонар.

— Та про мене і нинї можеш! — вже люті сказали мама. — А до дївки засї!

— А дївка-ж твоя? — також уже злі відказали тато. — Така твоя, як моя. А як би хотїла, то зараз і поблагословлю. Або то на зле, що?

— А то напасть, чи що? — вже сплакнули мама.

— То жадна напасть — відказали тато. Таких, що йдуть за-муж, в нашім селї і на десять фір не забрав би. А для Бога нема жадної...

— А ти чого стоїш, та сушиш зуби? — вчепили ся мама мене. — Йди, та води принеси до обіду.

Ага, гадаю, не хотять, щоби я слухала. А я така щаслива, що тато иньші, як мама. Вийшлам по воду: нехай самі тато вмовляють маму.

Не довго я й бавила ся, бо мене кортїло довідати ся, як то все скінчить ся; але на мій смуток, в хатї вже було тихо. Видно, мама оперли ся, а тато не хотїли сварити ся.

Аж по обідї тато вибрали ся дати худобі їсти. А я на другі сїни, та до них:

— А що, татуньцю, казали мама, як я вийшла? — А они з-остра на мене подивили ся: — А ти чому — кажуть — не сказала менї, що межи вами було? То в тебе мама лїпша, як я?

— Та не було, тату, коли вам сего сказати, відповіла я. Але, тату, ви менї позволите піти до тих служебниць. — І цїлую їх в руку.

А ту і на вечірню зачали дзвонити. Тато перехрестили ся, а дальше кажуть:

— От, дзвонять до церкви, йди на вечірню. — Наложили капелюх на голову і пішли до коний. А менї нїчого не відповіли.

І я вже до нинї о тім дїлї нїчого не говорила анї з татом анї з мамою. Не маю сьмілости, нї поради. Але ще раз бачила ся таки з отцем місіонарем. Як наші отець парох ішли на вечірню, то они відїзджали. Гадала я, що они дадуть яку раду. Але не хотїли менї нїчого порадити, тілько кажуть:

— То вже в тім не моя голова, дитинко. Як то воля божа, то моли ся, а Бог поможе. — —

(Дальше буде.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 1-го лютого 1897 року.

Відень. Угорскі міністри Банфі, Люкач були вчера в полудне на авдиенциї у цісаря.

Будапешт. Нині повернули міністри Ванфі, Люкач, Даниель з Відня.

Берлин. В нинішнім пирі у державного канцлера взяли уділ міністер Муравіев, російский посол і персонал російского посольства, державний секретар Маршаль і богато иньших осіб.

Берлин. Муравіев конферував з коронним канцлером Гогенльоге та секретарем Маршалем.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані		Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців									**з Чернівців**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{50}			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{38}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}			До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{50}	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.